

Handläggare
Kajsa Rydergård
Telefon: 08-50831944
Kristin Lindgren
Telefon: 08-50831940

Till
Kulturnämnden
2024-10-01

Klimathandlingsplan 2030 (KS 2023/416)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tagit fram en ny klimathandlingsplan för att konkretisera hur staden ska nå målen i Miljöprogram 2030. Den nya planen fokuserar på klimaträttvisa, delaktighet och hur konsumtion påverkar klimatet.

Utöver de åtgärder som berör alla nämnder och bolag har kulturnämnden ett utpekat ansvar eller delansvar ett flertal åtgärder i handlingsplanen.

Kulturförvaltningen ser positivt på ambitionerna i den nya klimathandlingsplanen. Kulturförvaltningen lyfter i remissvaret betydelsen av att genom ramavtal och inköpssystemet göra det enkelt för stadens medarbetare att göra kloka och hållbara val.

Kulturförvaltningen lyfter också fram vikten av kulturmiljöperspektivet i omställningsarbetet, inte minst vad gäller att planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.

Ärendet

Kommunstyrelsen har tagit fram en ny klimathandlingsplan för att konkretisera hur staden ska nå målen i Miljöprogram 2030. Den nya planen fokuserar på klimaträttvisa, delaktighet och hur konsumtion påverkar klimatet. Ansvar för omställningen fördelas till stadens nämnder och bolag, som också ska minska utsläppen från sin konsumtion.

Målet är att kraftigt minska stadens utsläpp av växthusgas och fånga in koldioxid, samt att minska utsläppen från konsumtion. Det nya förslaget till Klimathandlingsplan räknar också in utsläppen från de varor och tjänster som stockholmarna konsumerar. Dessa är

betydligt större än utsläppen från energianvändning och transporter som sker inom Stockholms stad.

Fem områden har identifierats för omställning:

1. Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
2. Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
3. Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
4. Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
5. Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Planen innehåller cirka 140 åtgärder och ska följas upp varje år.

Stockholm ska vara klimatpositivt senast 2030 och fossilfritt 2040, samt ska halvera klimatpåverkan från konsumtion till 2030. För att nå dessa mål krävs samarbete med olika aktörer och investeringar inom flera områden.

Utöver de åtgärder som berör alla nämnder och bolag har kulturnämnden ett utpekat ansvar eller delansvar för dessa åtgärder:

1.7	Utred och vidareutveckla arbetssätt kring hur utsläppen från invånarnas konsumtion kan minska, med fokus på grupper med stor klimatpåverkan.	2024-2026
1.9	Skapa utökade möjligheter för stockholmarna att hyra, reparera, byta, dela, låna eller ge istället för att köpa nytt.	2024-2026
1.10	Främja ett lokalt och regionalt semestrande - marknadsföra Stockholm till stockholmarna	2024-2030
1.11	Etablera ett systematiskt klimatarbete kring hållbara evenemang och möten baserat på guiden för hållbara evenemang.	2024-2030
2.2	Installation av solceller utifrån en kostnadseffektivitetsprincip på befintliga och nya byggnader som förvaltas av Stockholms stad.	2024-2030
2.3	Förtydliga med hjälp av exempelvis proaktiv dialog, rådgivning och förtydliganden i planhandlingar hur fler tillståndsansökningar för installation av solpaneler på byggnader kan beviljas med avseende på tekniska och arkitektoniska förutsättningar.	2024
4.2	Möjliggör resurseffektiv användning av den byggda miljön genom att underlätta för byggaktörer att anpassa befintliga byggnader framför rivning och nyproduktion	2024-2030
4.3	Utreda potentialen för ombyggnad, påbyggnad och utbyggnad av stadens befintliga byggnader, när staden har behov av nya funktioner för att minska behov av nybyggnation.	2024-2030

5.2	Genomföra kartläggning och redovisning av nämndens utsläpp av växthusgaser från inköp med syfte att ta fram åtgärder för att halvera utsläppen till år 2030.	2024-2026
-----	--	-----------

Stadsledningskontoret föreslår att den nya klimathandlingsplanen godkänns och att nämnderna får i uppdrag att inarbeta planen i sin verksamhetsplanering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av administrativa staben och avdelningen Museer och konst.

Kulturförvaltningen har tidigare besvarat en kontorsremiss av Klimathandlingsplanen, samt deltagit i en fokusgrupp kring planens målområden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kulturförvaltningen ser positivt på ambitionerna i den nya klimathandlingsplanen och vill understryka vikten av att den kopplas ihop med stadens övergripande styrsystem. Förvaltningen anser också att det är viktigt att stadens inköpssystem och centrala ramavtal hjälper medarbetarna att göra kloka val. Det kan gälla t.ex. upphandlad catering, konferensanläggningar, kontors- och profilprodukter med mera.

Kulturförvaltningen upphandlar ramavtal för konst- och museitransporter, som skulle beröras av mål 3.15a. Konsttransporterna har väldigt strikta krav på t.ex. bevarandeklimat och säkerhet, och det finns ett fåtal aktörer på marknaden. Samtidigt håller kulturförvaltningen med om att staden ska vara en förebild och driva på utvecklingen för hållbara transporter.

Kulturnämnden är delansvarig för åtgärden 1.6 Utreda och vidareutveckla arbetsätt kring hur utsläppen från invånarnas konsumtion kan minska, med fokus på grupper med stor klimatpåverkan. Kulturförvaltningen anser att om det gäller att använda förvaltningens befintliga arenor för publika samtal som inspirerar till hållbar konsumtion, så måste ett sådant uppdrag resurssättas om det ska kunna prioriteras i förhållande till förvaltningens befintliga verksamhet.

Kulturnämnden omnämns även som delansvarig under 1.8, Skapa utökade möjligheter för stockholmarna att hyra, reparera, byta, dela, låna eller ge istället för att köpa nytt. Stockholms stadsbibliotek har stor erfarenhet av lånesystem, och bistår gärna med kunskap om till exempel låneregler och logistik till stadens övriga verksamheter, t.ex. stadsdelarnas fritidsbibliotek.

Kulturmiljö och hållbar utveckling

Kunskap om stadens kulturmiljöer är en förutsättning för en hållbar stadsutveckling och förvaltning av natur- och kulturmiljöer.

Kulturnämnden är stadens kompetens i stadsbyggnadshistoriska frågor och är remissinstans samt rådgivare i ärenden som kan förutses påverka eller förändra kulturhistoriskt värdefulla miljöer inklusive gröna kulturmiljöer. Kulturförvaltningen har ett systematiskt arbetssätt och metod för kulturhistorisk inventering, beskrivning, värdering, analys och bedömning. På förvaltningen finns byggnadsantikvarier, trädgårdsantikvarier, samlingsantikvarier, konservatorer, arkeologer och etnologer. Stadsmuseet arkiv och samlingar utgör en lång, kontinuerlig och samlad kunskapskälla.

Kulturförvaltningen vill bidra med kunskap om kulturarvets och den byggda miljöns relevans för hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan. Under 2023 arrangerade kulturförvaltningen genom Stadsmuseet en konferens med temat *Kulturmiljö i den cirkulära planeringen*. Konferensen arrangerades i samverkan med Länsstyrelsen Stockholm och Region Stockholm genom Stockholms läns museum. Under seminariet diskuteras kulturmiljöns plats och betydelse i den cirkulära planeringen och hur kan vi skapa synergieffekter mellan kulturmiljö- och klimatarbete på lokal nivå. Målgrupp var i första hand antikvarier eller motsvarande, planerare, miljöstrateger, förvaltningschefer och politiker vid länets kommuner.

Kulturmiljöperspektivet finns i samtliga omställningsområden, både i de åtgärder där kulturnämnden är utpekad som ansvarig eller delansvarig, men också ytterligare åtgärder. Det är viktigt att i planeringen och genomförandet av dessa åtgärder vara medveten om det och få med kulturmiljöarbete som aspekt tidigt. Detta för att undvika att kunskap inledningsvis inte kommer med i arbetet eller i byggandet av system, former för klimatanalyser eller andra aktiviteter.

Inom 1. *Agera för ett rättvis och inkluderande klimatomställning* kan detta röra sig om att stockholmare och staden ska ha tillgång till kunskap om hur förvaltning, underhåll, renoveringar och andra åtgärder kan genomföras varsamt med hänsyn till kulturhistoriska värden så att dessa därmed tas om hand, i stället för att byggnader eller kulturhistoriskt värdefulla interiörer rivs. Detta bidrar även till en hållbar konsumtion ur flera perspektiv.

2. *Utveckla ett klimatpositivt energisystem* berör även de hänsynen till kulturhistoriska värden och stadsbilden. Kulturnämnden är omnämnd inom flera av de åtgärder som rör solceller, men kan även bidra med kunskap inom ytterligare åtgärder vid behov. Stadsmuseet har specialistkompetens och erfarenheter när det kommer till solceller och påverkan på kulturmiljön. Även inom omställningsområde 3. *Driva på för hållbara och fossilfria transporter* kan kompetens inom kulturmiljöområdet bidra med erfarenheter inom åtgärder som rör laddinfrastruktur (3.6, 3.9 och 3.12), och att infarter till innerstaden ska omvandlas till stadsgator i en tätare stadsmiljö (3.1a).

Inom 4. *Planera , bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart* omnämns kulturnämnden inom flera relevanta åtgärder som rör anpassning av befintliga byggnader i stället för rivning och nyproduktion (4.2) och potential för ombyggnad, påbyggnad och utbyggnad i stället för nybyggnation (4.3). Kulturförvaltningen bedömer däremot att det är viktigt att få med kulturmiljökompetens inom åtgärden att kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor eller bevaras som kolförråd (4.4). Beroende på åtgärdens avgränsning, urval och inriktning samt de förutsättningar som sätts inom åtgärden kan genomförandet få konsekvenser för landskapsbild och gröna kulturmiljöer.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Lena Nilsson
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Remiss av Klimathandlingsplan 2024-2030. Remisstid 2024-10-25

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2024-09-20
Lena Nilsson, Avdelningschef	2024-09-20